

Könyvajánló

Blaskó Béla: A bűnösség büntetőjogi, büntetőjog-tudományi problémái. Bp. BM Kiadó. 2001. 108 oldal. Ár nélkül. A bűnösség kérdése az anyagi büntetőjognak és a büntetőjog tudományának egyik legfontosabb kérdése, amely a kezdetektől fogva foglalkoztatja a jogirodalmat jelentős alakjait. Blaskó Béla monográfiája a téma történeti és – bizonyos vonatkozásokban – összehasonlító vizsgálatát nyújtja, főként az elmúlt évtizedek hazai szakirodalmára támaszkodva. A könyvhöz *Dávid Iholya* igazságügy-miniszter írt ajánlót, illetve *Katona Géza* az előszó szerzője.

Blaskó Béla szerint a büntető igazságszolgáltatás nem vállalhat fel olyan feladatokat, amelyek nem tartoznak szorosan a megtorláson alapuló tettarányos büntetéshez. A büntetés nem vállalhat fel tehát pedagógiai, pszichológiai, szociálpolitikai feladatokat, nem csak azért, mert ez tőle idegen, hanem azért sem, mert ezeket a feladatokat egyszerűen nem tudja teljesíteni.

A kötet tartalma hat fejezetre oszlik. Az első három fejezet a bűnösség problémáját történetileg vizsgálja. A következő anyag rész a témának a magyar büntetőjogon és büntetőjog-tudományon belüli szerepét állítja középpontba. Az ötödik gondolati egység a szándékossággal és a gondatlansággal foglalkozik, míg az utolsó fejezet a büntetőjogi felelősség filozófiai alapjait vázolja fel.

Közismert, hogy az anyagi jog büntetőjogi szabályozásában az eddigi részleges módosítások helyett újrakodifikálás szükséges. Az új büntetőkódex létrehozásának első, elengedhetetlen feltétele a büntetőjog-politikai elvek és a jogdogmatikai tételek előzetes meghatározása. Jelen munka segítséget nyújt a fentiek tisztázását illetően.

Drogcsoport. Szerk. Jávor Éva. Bp. Paginarium Kiadó Kft. 2001. 357 oldal. 2200 Ft.

A rendelkezésre álló adatok szerint járványszerűen terjed a kábítószer-fogyasztás hazánkban is. Kié a felelősség, ki tegye meg az első lépést, hogy ez a folyamat megálljon? Roppant nagy a felelősség: a család felelőssége, az iskoláé, az egyéné és a közösségé. Ez a könyv azért született és azt a célt szolgálja, hogy senki ne nézze tehetetlenül, ha közvetlen környezetében „csak alkalmoszerűen” vagy már rendszeresen drogot fogyasztó van.

A kiadványt lapozva megállapítható: nincs igazi recept, ami gond nélkül megoldja az összes problémát, de vannak jó megoldások, bevált módszerek, tapasztalatok, amit meg lehet és meg kell tanulnia mindenkinek, hogy minél kevesebb család életét befolyásolja valamilyen kábítószer, és ha már a családban is áldozata van, valahogy megállíthassa a szülő a gyerekét azon a pályán, amin elindult.

A könyv magyar szerzők munkája (lelkész, orvos, pszichológus, magas rangú rendőrtiszt, kutatóbiológus, igazságügyi vegyészszakértő, szociálpolitikus), akik hosszú ideje kutatói a hazai drogfogyasztási szokásoknak, résztvevői vagy irányítói a drogfogyasztás elleni programoknak, vagy a rehabilitáció és a terápia terén szereztek sokrétű tapasztalatokat, illetve a hazai és nemzetközi illegális kábítószer-kereskedelem elleni rendőrségi munkában vettek, vesznek részt.

A kiadvány olyan közérthető formában megírt kézikönyv, amely a témában teljesen járatlan olvasó számára is segítséget nyújt a megelőzéshez, illetve arra az esetre, ha már baj van...

Cigánynak születni. Tanulmányok, dokumentumok. Szerk. Horváth Ágota, Landau Edit, Szalai Júlia. Bp. Aktív Társadalom Alapítvány – Új Mandátum Könyvkiadó. 2000. 617 oldal. 3000 Ft.

A hazai cigányság problémái csupán időszakosan, egy-egy fellángoló konfliktus után kerülnek a figyelem középpontjába, holott a cigánykérdés a maga megoldatlanságával a mai magyar társadalom állandó feszültségforrása.

A terjedelmes kötet írásai három nagy témakör szerint csoportosíthatók. Először egy helyi konfliktus – az 1997 végi székesfehérvári Rádió utcai kiköltöztetés – eseményeiről olvashatunk válogatást. Az összeállítás a korabeli sajtó cikkeit, elemzéseit használja fel, ütköztetve a különböző véleményeket. A második fejezet a cigányság helyzetével foglalkozó kutatások tényeit mutatja be. Ezekben az írásokban az az alapvető kérdés, hogy demográfiailag miként határozható meg a cigánysághoz tartozás. A harmadik fejezet a cigányság helyzetét bemutató tanulmányokat tartalmazza. Ezek az írások többek között a nyelvi hátrányokról, az oktatásról, a munkanélküliségről, az egészségügyről, a többségikisebbségi viszonyról, helyi közösségekről és vállalkozási próbálkozásokról szólnak.

A könyv részben már korábban megjelent tanulmányokat közöl, részben olyan írásokat, amelyek e kiadványban láttak először napvilágot. A kötet megszületése óta újabb konfliktushelyzetek alakultak ki. A válogatás feltehetően az ezek közötti eligazodáshoz is hozzá tudja segíteni olvasóját.

Király Tibor: Büntetőeljárás jog. Bp. Osiris Kiadó. 2000. 593 oldal. 2880 Ft. (Osiris tankönyvek sorozat)

A szerző a legutóbbi négy évtized legnagyobb hatású büntetőeljárás-jogásza, akinek munkái sorából – a számtalan cikk, tanulmány és két kiemelkedő jelentőségű könyv mellől – éppen egy egyedül írott tan-

könyv hiányzott. (A kötet „egyszerűs” jellegén az sem változtat, hogy a büntetőeljárás történetét feldolgozó két fejezetet a néhány évvel ezelőtt elhunyt Pusztai László írta.)

A kötet nem a régi – a sokszor és nagyon eltérő elvek szerint módosított – 1973. évi I. törvény, hanem az új, 1998. évi XIX. törvény alapján készült, így korszerűnek tekinthető, megfelel az ezredforduló szellemének mind a jogalkotás, mind a jog elmélete tekintetében.

A törvény szabályainak ismertetésén túl – a klasszikusnak számító tankönyvek szerzőihez hasonlóan – Király Tibor világossá teszi, miként fogja fel a büntetőeljárást, milyen értelmet és jelentőséget tulajdonít az egyes fogalmaknak, miként gondolkodik és vélekedik a tárgyalnt intézményekről, mit tekint a büntetőeljárásban a legfontosabb és soha fel nem adható értékeknek. A tankönyvben a szerző tehát a saját tudományos nézeteit foglalta össze, függetlenül attól, hogy azok kialakításában ki és miért játszott szerepet. Az olvasó ekképpen Király Tibor tanait ismerheti meg, amelyeknek érvényességét a tételes jogi szabályozás mikéntje jóformán nem is érinti.

A kötet előszavát *Erdei Árpád* írta, aki utal a tankönyv e századi előzményeire, méltatja a szerző és műve érdemeit, valamint a tankönyv megírásának történetét is felidézi.

Kriminológiai tanulmányok XXXVII. Szerk. Irk. Ferenc. Bp. Országos Kriminológiai Intézet. 2000. 305 oldal. Ár nélkül.

A hazai kriminológiai kutatások központjának megalakulása 40 évvel ezelőtt történt. E négy évtized alatt a kriminológia és a kriminalisztika tudománya nagy átalakuláson ment keresztül, ezzel együtt módosult az Országos Kriminológiai Intézet feladatköre is. Az olvasó az intézet immár 37. tanulmánykötetét veheti kezébe.

A kötet első része – a rendszerváltozás után először – áttekintést ad az OKRI történetéről. A nagy ívű tanulmány szerzője Irk Ferenc.

A *Tanulmányok* című második részben tizenkét írás található. *Farkas Ákos* az Európai Unió és a büntetőjogi együttműködés problematikájáról értekezik. *Kövér Ágnes* a védelem jogának a büntetőeljárás folyamatában betöltött szerepéről ír. *Finszter Géza* a titkos információgyűjtés jogi szabályozását vizsgálja. *Utasi Judit* tanulmányának témája: a fiatalkorúakkal szemben elrendelt pártfogói felügyelet és utógondozás érvényesülése. *Parti Katalin* írása a nők pártfogói felügyeletének és utógondozásának végrehajtásáról szól. *Kiss Anna* a büntetőeljárás reformjához fűz megjegyzéseket. *Kó József* a családok, *Nagy László Tibor* pedig a fővárosban elkövetett garázdaságok kriminológiai vizsgálatáról számol be. *Póczik Szilveszter* tanulmánya a börtönbüntetésre ítélt magyar és cigány bűnelkövetők összehasonlító vizsgálatának adatait elemzi. Irk Ferenc a morál és a büntetőjog időszerű kérdéseiről értekezik egy közvélemény-kutatás kapcsán. *Ritter Ildikó* az áldozat nélküli bűncselekmények és a jog viszonyát vizsgálja.

A kötet – szokásához híven – kitűnik problémaérzékenységgel és a tanulmányok magas színvonalával.

Várnagy Elemér – Várnagy Péter: A hátrányos helyzet pedagógiája. *Zsámbék. Corvinus Kiadó. 2000. 166 oldal. 1000 Ft.* (A *Hét Szabad Művészet Könyvtára. Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola sorozata*)

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)

A hátrányos helyzet is azon fogalmaink közé tartozik, amellyel nap mint nap szembesülünk. Ezért tartalma rendkívül sokrétű, köznapri és tudományos értelmezésével egyaránt találkoznak. A szerzők arra vállalkoztak, hogy a hátrányos helyzet pedagógiáját elhelyezzék a tudományok rendszerében és feltárják más tudományokkal való kapcsolatát is. Megközelítésük alapvetően interdiszciplináris, ezen belül különösen a pedagógia és a jogtudomány kapcsolata kiemelendő. A szerzők a könyv bevezetőjében a hátrányos helyzet pedagógiáját a speciális pedagógia fogalmkörébe sorolják. Az enyhébb zavaroktól, illetve helyzetektől a súlyosabbak irányába haladva a következő „lépcsőket” határozzák meg: inadekvát hátrányos helyzet, inadaptív magatartás, disszociális körülmények, antiszociális magatartás.

A kötet tartalma négy részre tagolódik. Az első az inadekvát hátrányos helyzetben lévő fiatalok világát mutatja be. A második az inadaptív magatartásúak hátrányos helyzetének színtereivel foglalkozik. A következő szerkezeti egység a hátrányos helyzetben élés tüneteit, okait és megoldásait tárgyalja. A könyv utolsó része kifejezetten az antiszociális fiatalok problémáiról ír. (Itt, az egyik alfejezetben a büntetés-végrehajtási pedagógia is helyet kapott.)

A könyv számos, a pedagógiától távolinak tűnő területet köt össze. Ebben a vonatkozásban hiánypótlónak tekinthető. A jól szerkesztett, tömör megfogalmazásokat használó kiadványt esetleírások és esetelemzések teszik gyakorlatiasabbá